

**Az alapvető jogok biztosának
Jelentése
az AJB-431/2016. számú ügyben**

Előadó: dr. Vuk Katalin

Az eljárás megindulása

A panaszos 2014. március 24-e óta tölti szabadságvesztés büntetését. 2014. áprilisban került a Pálhalmi Országos Büntetés-végrehajtási Intézetbe, ahol II-es biztonsági fokozatba sorolták. 2014. szeptember 22-én tiltott tárgy előtalálása miatt fegyelmi eljárás indult ellene, majd biztonsági elkülönítésbe helyezték. Kérelmezte az ügyészi meghallgatását, de arra nem került sor. A biztonsági elkülönítése ideje alatt nem lehetett nála semmi, nem dohányozhatott és folyóvíz sem állt rendelkezésére.

2014. október 14-én átszállították a Márianosztrai Fegyház és Börtönbe, ahol továbbra is biztonsági elkülönítésben volt. Ennek okára nem kapott választ. Nevelési anyaga szerint 2014. október 21-én megszűnt az elkülönítése, amiről nem tájékoztatták. Börtönbüntetésre ítélte a bíróság, ennek ellenére a biztonsági elkülönítés ideje alatt fegyház fokozatnak megfelelően tartották fogva: kéz,- és lábbilincsben mehetett csak sétálni. Zárkájának mérete 0,80m² volt. Minden hónapban ugyanakkora csomagot kapott kapcsolattartójától, de a fogadható csomag méretének megváltozásáról az intézet nem tájékoztatta. A nagyobb csomagméret miatt csomagját az intézet visszaküldte a feladónak. Emiatt panasszal élt, de választ nem kapott. Márianosztrán kérte, hogy a következő beszélőt a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézetben engedélyezzék, mivel ott lesz tárgyalása. Erre sem kapott választ.

A panaszost a márianosztrai intézetből a Sopronkőhidai Fegyház és Börtönbe szállították. A panasz tartalmazza azt is, hogy a Sopronkőhidai Fegyház és Börtönben a csomag tartalmára vonatkozó előírások szigorúbbak, mint a Márianosztrai Fegyház és Börtönben. A sopronkőhidai intézetben kiemelt kockázatú biztonsági csoportba helyezték. Egyszemélyes zárkában helyezték el, amit 24 órán át zárva tartanak. A zárka mérete 3,25 m * 1,50 m, amiből 1,50 m * 0,75 m a fallal leválasztott wc, mosdó, így a szabad mozgástere 0,70 m * 1,10 m-re korlátozódik. Itt is fegyház fokozatúnak megfelelő körülmények között tölti a szabadságvesztését. Kérelme ellenére sem a letétbe helyezett televízióját, sem intézeti televíziót nem kapott. A panaszos fogvatartása ideje alatt 20 kg-ot fogyott és idegileg tönkrement, a kapcsolattartóinak írt leveleit pedig nevelője – véleménye szerint – szándékosan összekeverte, amiből családi problémái lettek.

A panasz alapján felmerült a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye és a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmének gyanúja. Ezért vizsgálatot rendeltem el. Vizsgálatom során tájékoztatást kértem a büntetés-végrehajtás országos parancsnokától.

Érintett alapvető jogok

- A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye: „*Magyarország független demokratikus jogállam.*” [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés]
- A tisztességes eljáráshoz való jog: „*Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék.*” [Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdés]

Alkalmazott jogszabályok

- A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárásról szóló 2013. évi CCXL. tv. (a továbbiakban: Bv. tv.)

- A szabadságvesztés, az elzárás, az előzetes letartóztatás és rendbíróság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII.19.) IM rendelet (a továbbiakban: R.)

A megállapított tényállás

A panaszos ellen 2014. szeptember 16-án tiltott tárgy (mobiltelefon) tartása miatt fegyelmi eljárás indult. Ugyanezen magatartása miatt 2014. szeptember 22-én ismét fegyelmi eljárás alá vonták, egyidejűleg elrendelték fegyelmi elkülönítését. 2014. szeptember 25-én további két fegyelmi eljárást kezdeményeztek vele szemben, mert a fogda körletrészen a reggeli kiosztásakor az étkezést megtagadta, majd takarodókor egy doboz cigarettát próbált az alsónadrágjába rejtve a zárkájába bevinni. 2014. szeptember 22-én fegyelmi elkülönítésbe helyezték a Pálhalmi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet sándorházai objektuma fogda körletrész 4-es számú zárkájába. Az intézkedés elrendeléséről – meghallgatási jegyzőkönyv felvétele mellett – tájékoztatták. Meghallgatásakor kérte, hogy a bv. intézet törvényességi felügyeletét ellátó ügyésszel, valamint a Katonai Ügyésszeggel kapcsolatba léphessen, ez azonban nem történt meg. A fogda körletrész 4-es számú zárkájában folyóvíz nem volt. A fogda körletrész azon zárkáiban, ahová még nem vezették be a folyóvizet, a fogyasztásra és alkalmi tisztálkodásra alkalmas vizet kannákban biztosítják, amely a nap huszonnégy órájában a rendelkezésre áll.

A panaszos fegyelmi elkülönítését 2014. szeptember 24-én megszüntették, és 2014. szeptember 24-től szeptember 28-ig biztonsági elkülönítésbe került. Ennek oka az volt, hogy operatív információk szerint mobiltelefonon keresztül fogolyszökést szervezett, a munkahelyéről külső segítséggel meg akart szökni. A biztonsági elkülönítése során elhelyezését nem változtatták meg. A dohányzás lehetőségét a napi egy óras szabadlevegőn tartózkodás ideje alatt biztosították. A biztonsági elkülönítésbe helyezést az intézet parancsnokhelyettese felülvizsgálta, azt jogszerűnek minősítette.

A panaszos 2014. október 14. és 2015. január 19. között a Márianosztrai Fegyház és Börtönben tartózkodott. A 2014. október 10-én rögzített információk szerint a panaszos szökést tervezett, valamint 72 órát meghaladó étkezőmegtagadásával testi épségét veszélyeztette, ezért szállították át 2014. október 14-én a pálhalmi intézetből a márianosztrai intézetbe, ahol biztonsági elkülönítésbe került, melyet október 24-én meghosszabbítottak, majd október 27-én megszüntettek. A biztonsági elkülönítés ideje alatt a panaszos a személyes használati tárgyait magánál tarthatta. A biztonsági elkülönítési lapot a panaszos aláírta, ami szerint az elkülönítéssel kapcsolatos tájékoztatást megkapta. Az elkülönítés szükségességét az intézet felülvizsgálta és azt megalapozottnak találta. Az elkülönítés során a panaszos a 206. és 207. számú zárkákban volt egyedül elhelyezve. A zárkák alapterülete 8 m², légterük 22 m³ volt. Havonta fogadhatott csomagot, melyet igénybe is vett. 2015. január 06-án sérült, túlméretes „általános” csomagja érkezett az intézetbe, melyet visszaküldtek a feladó címére. A 2015. január havi csomagküldést pótolták. A 2015. január 22-én érkezett általános csomagot átadták panaszos részére. A Márianosztrai Fegyház és Börtönben az intézetbe küldhető csomagok méretét – az ellenőrizhetőség érdekében, illetve abból a célból, hogy minden csomag beférjen a csomagvizsgáló készülékbe – szabályozták. 2014. május 1-jétől a csomagok mérete 30x45x60, december 15-től 30x25x50 cm lehetett. Az ennél nagyobb csomagokat túlméretesnek minősítették.

A panaszost Márianosztráról három alkalommal szállították megőrzésre a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézetbe: 2014. október 27.-2014. november 03, 2014. november 24.-2014. december 01, és 2014. december 08.-2014. december 15. között. Mindhárom alkalommal kérte látogatófogadás engedélyezését, melyek közül két alkalommal engedélyezték azt, amire 2014. december 11-én és 2015. január 27-én került sor. A panaszos Márianosztrán 2015. január 14-én ismét kérelmet adott be, hogy a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézetben a megőrzése ideje alatt látogatót fogadhasson. A panaszost 2015. január 19-én végleg átszállították a Sopronkőhidai Fegyház és Börtönbe, ahol a kérelme ügyintézését folytatták. A Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézet parancsnoka nem engedélyezte számára a látogatófogadását, kérelmét elutasította. A Sopronkőhidai Fegyház és Börtönben az elbírálási határidőt nem hosszabbították meg, és a döntést nem határidőben hirdették ki.

A panaszos Sopronkőhidai Fegyház és Börtönbe történő végleges átszállítását követően az intézet parancsnoka a végrehajtás biztonságának fenntartása érdekében az egyes fokozathoz tartozó rezsimszabályokon belül a zárkaajtó zárva tartására, a panaszos bv. intézeten belüli mozgására szigorúbb előírásokat állapított meg. A panaszos a Sopronkőhidai Fegyház és Börtönben 2015. február 11-én kérelmezte saját televízió készüléke használatának engedélyezését. Kérelmét az ügy elbírálására rendelkezésre álló határidőben elbírálták, a kérelmet 2015. február 25-én engedélyezték. Az eszközt 2015. március 02-án biztonsági szempontból bevizsgálták, és számára használatra átadták. A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága 2014. évben felmérte a bv. intézetek televízió készülékekkel való ellátottságát. A felmérés eredménye szerint a Sopronkőhidai Fegyház és Börtön 452 zárkájából 189 zárkában nem volt televízió készülék. Az intézet 5 db saját készülékkel rendelkezett. A televízió készülék az elítélt birtokában tartható tárgy, de nem kötelező zárka felszerelési tárgy. A bv. intézetek nem tudnak minden zárkaközösség számára készüléket biztosítani.

A bv. intézet a fogvatartottak levelezését ellenőrizheti. Az ellenőrzés egyesével történik, az ellenőrzött levelet az ellenőrzést végző a borítékba visszahelyezi a következő levél ellenőrzésének megkezdése előtt. A rendelkezésre álló információk alapján a panaszos leveleinek összekeveredését, és azt, hogy a keveredést a panaszos vagy az ellenőrzést végző okozta-e, ombudsmani eszközökkel nem lehetett megállapítani. A panaszos a bv. intézetben a levelek összekeveredését nem jelezte.

A panaszos 2014. március 24-e óta tölti szabadságvesztés büntetését. A befogadási törzslapja szerint testsúlya a befogadáskor 85 kg volt. 2014. szeptember 18-án egészségügyi ellátásra jelentkezett, mert hasmenése volt 6-8 alkalommal. Terápiában részesült, az ápoló orvosi vizsgálatra előállította. A panaszos a rendelőt önként elhagyta, visszarendelték, de úgy nyilatkozott, hogy panaszai megoldódtak. 2014. szeptember 28-án reggel derült ki, hogy 74 órája csak folyadékot fogyaszt, az étkezést megtagadta. Testsúlya ekkor 75,5 kg volt. Az ügyeletes orvos beutalta a Dunaújvárosi Kórház Sürgősségi Osztályára, ahol kiszáradás jeleit nem észlelték, a laboratóriumi vizsgálat, az EKG negatív eredményt mutattak, vérnyomása, pulzusa rendben volt. Ezt követően a panaszost átszállították a Büntetés-végrehajtás Központi Kórházába, ahol a szükséges kezelést, ellátást megkapták és az ápolás másnapján az ételt elfogyasztotta.

A vizsgálat megállapításai

1. A hatásköröm tekintetében

A feladat- és hatáskörömet, valamint ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságaimat az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) határozza meg. Az Ajbt. 18. § (1) bekezdés f) pontja szerint a rendvédelmi szerv az alapvető jogok biztosa által vizsgálható hatóságnak minősül. A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 1. § (1) bekezdése szerint a büntetés-végrehajtási szervezet állami, fegyveres rendvédelmi szerv, vagyis vizsgálati lehetőségem kiterjed a panaszolt büntetés-végrehajtási intézetekre.

2. Az érintett alapvető jogok tekintetében

Magyarország Alaptörvénye (továbbiakban: Alaptörvény) B) cikkének (1) bekezdése szerint *Magyarország független demokratikus jogállam.* Az Alkotmánybíróság több határozatában megfogalmazta, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam [...] kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság tehát nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is. Ezért alapvetőek a jogbiztonság szempontjából az eljárási garanciák.

Csak formalizált eljárás szabályainak követésével keletkezhet érvényes jogszabály, csak az eljárási normák betartásával működnek alkotmányosan a jogintézmények.¹ Az alanyi jogok és kötelezettségek érvényesítésére szolgáló eljárási garanciák a jogbiztonság alkotmányos elvéből következnek. Megfelelő eljárási garanciák nélkül működő eljárásban a jogbiztonság szenved sérelmet.

Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint a jogállamiság egyik alapvető követelménye, hogy a közhatalommal rendelkező szervek is csak a jog által meghatározott keretek között fejthetik ki a tevékenységüket.²

A tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése rögzíti, amely kimondja: „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.” Ez a cikk az Európai Unió Alapjogi Chartájába foglalt megfelelő ügyintézéshez, a „jó közigazgatáshoz” való jog követelményeként fogalmazza meg a bíróságokon kívül a közigazgatási hatósági eljárásokra vonatkozóan is a tisztességes eljárás követelményét.³

A tisztességes eljáráshoz való jog az emberi méltósághoz való jogból is levezethető olyan alapvető jog, amely szoros kapcsolatban áll az egyenlőséghez való jog egyes elemeiből eredő elvárásokkal is. Ezek közül az egyenlő méltóságú személyként történő egyenlő bánásmódot, az egyenlőként kezelést kell érteni. A tisztességes eljárás azonban ezen kívül számos elvárást is felöllel: olyan jogalkalmazói eljárást foglal magában, ami a materiális jogállam értékrendjének megfelelő, a demokratikus alkotmányfejlődés során kikristályosodott alapelvek és szabályok alapján zajlik. A tisztességes eljárás a jogbiztonság elvéhez hasonlóan olyan szabály, ami önálló alkotmányjogi normaként érvényesül, tehát nem csupán más előírásokat kiegészítő, járulékos szabály.⁴ Mindezek mellett a tisztességes eljárás követelménye minden olyan eljárásra vonatkozik, amelyben valamely természetes vagy jogi személy az állam jogalkalmazói tevékenysége által érintett.

A tisztességes eljárás (fair trial) követelménye az Alkotmánybíróság 6/1998. (III. 11.) AB határozata szerint: „a fair trial olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás 'méltánytalan' vagy 'igazságtalan', avagy 'nem tisztességes'...”.

3. A vizsgálat érdeme tekintetében

3.1 Pálhalmi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet vonatkozásában

A Bv. tv. 10. § (5) bekezdés a) pontja értelmében az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott a végrehajtással kapcsolatban közvetlenül fordulhat a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések, a rendbíróság helyébe lépő elzárás és a szabálysértési elzárás végrehajtásának törvényességi felügyeletét ellátó ügyészhez, kérheti az ügyész általi meghallgatását. Az R. 9. § 4) bekezdése szerint, ha az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott az ügyész általi meghallgatását kéri, erről haladéktalanul értesíteni kell a törvényességi felügyeletet ellátó ügyészt.

A rendelkezésemre bocsátott dokumentumok és adatok alapján megállapítottam, hogy a panaszos a Pálhalmi Országos Büntetés-végrehajtási Intézetben kérte, hogy az intézet törvényességi felügyeletét ellátó ügyész, valamint a katonai ügyészség hallgassa meg. A szóban előterjesztett, a meghallgatási jegyzőkönyvben rögzített kérelmet a FANY rendszerben elmulasztották rögzíteni, ezért az ügyész értesítése elmaradt.

Az R. 120. § (2) bekezdése szerint a zárkában – az ön- vagy közveszélyes magatartást tanúsító elítéltek elhelyezésére szolgáló zárka kivételével – folyó vízzel ellátott mosdót és elkülönített, lehetőség szerint önálló szellőzésű WC-t kell kialakítani.

¹ 9/1992. (I. 30.) AB határozat

² 56/1991. (XI.8.) AB határozat

³ Lásd bővebben: Váci Péter: A jó közigazgatási eljáráshoz való alapjog és az új Alaptörvény. Magyar Közigazgatás, 2011. évi 1. szám (40-41. o.)

⁴ Drinóczi Tímea (szerk.): Magyar alkotmányjog III. Alapvető jogok. Budapest-Pécs, 2006. (270. o.)

Azt a zárkát, amelyben nincs folyóvíz fegyelmi és biztonsági elkülönítés céljára nem lehet igénybe venni. A panaszost mégis folyóvízzel el nem látott zárkában helyezték el a pálhalmi intézetben.

3.2. Márianosztrai Fegyház és Börtön tekintetében

A Bv. tv. 173. § (1) bekezdése szerint az elítélt kapcsolattartási formái:

- a) levelezés,
- b) telefonbeszélgetés a bv. intézet által biztosított telefontal,
- c) csomag küldése és fogadása,
- d) látogató fogadása,
- e) látogató bv. intézeten kívüli fogadása,
- f) kimaradás,
- g) eltávozás.

A Bv. tv. 176. § (1) bekezdése alapján az elítélt jogszabályban meghatározott módon csomagot fogadhat és küldhet. A csomagküldés lehetőségéről, módjáról és a költségek viseléséről a bv. intézet az elítélt útján küld értesítést a kapcsolattartó számára. A Bv. tv. 176. § (3) bekezdése akként rendelkezik, hogy az elítélt által küldött, illetve fogadott csomag a bv. intézet, valamint a fogvatartás biztonsága érdekében ellenőrizhető, ennek lehetőségéről az elítéltet tájékoztatni kell. A Bv. tv. 176. § (6) bekezdése szerint a bv. intézet parancsnoka engedélyezheti, hogy a kapcsolattartó a csomagot közvetlenül a bv. intézetben adja át. Az R. 103. § (1) bekezdése értelmében az elítélt által küldött és a részére érkezett csomag súlya – az (5) bekezdésben meghatározott kivétellel – az öt kg-ot nem haladhatja meg.

Az elítélt által küldött és a részére érkező „általános” csomag súlya tehát az öt kg-ot nem haladhatja meg, a csomag méretével kapcsolatos előírást azonban a jogszabály nem tartalmaz. A súlyhatáron belüli csomagok átadásának megtagadására/visszaküldésére nem elegendő indok az, ha annak mérete miatt az nem fér be az intézeti csomagvizsgáló készülékbe. A csomagok átvizsgálására több lehetőség van, ezek közül csak egyik eszköz a csomagvizsgáló készülék alkalmazása. A készülékkel nem vizsgálható csomagok manuális ellenőrzésére az intézet köteles, a csomag külső mérete nem szolgálhat megalapozott indokot az egyébként megfelelő súlyú csomag visszaküldésére. A Márianosztrai Fegyház és Börtönben a panaszosnak érkező csomag visszaküldésével nem vették figyelembe a jogszabályok hierarchiájából adódó előírások betartását, helytelen, magasabb jogszabályba ütköző intézeti gyakorlatot alakítottak ki a csomagok méretének meghatározásával.

3.3. Sopronkőhidai Fegyház és Börtön vonatkozásában

A Bv. tv. 141. § (1) bekezdése szerint az elítélt a fogvatartásával összefüggő ügyben írásban, kérelemmel fordulhat a büntetés-végrehajtási szervezet ügyintézésre jogosult tagjához.

A Bv. tv. 141. § (5) bekezdése értelmében a döntés lényegét és a közlés időpontját a nyilvántartásban rögzíteni kell, ezzel egyidejűleg az írásba foglalt döntést az elítélt számára át kell adni.

A Bv. tv. 142. § (1) bekezdése alapján az elítélt a bv. szerv ügyintézésre jogosult tagjának döntése – kivéve a kérelemnek helyt adó – vagy az intézkedés ellen, illetve annak elmulasztása esetén, ha a törvény eltérően nem rendelkezik, a 21. § (3) bekezdése szerint panasszal fordulhat annak a bv. intézetnek a parancsnokához, ahol a döntés, az intézkedés vagy a mulasztás történt.

A Bv. tv. 20. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott büntetés-végrehajtási ügyében, illetve a fogvatartással kapcsolatos egyéb ügyében – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – a végrehajtásért felelős szerv azon szervezeti egységének a vezetője intézkedik vagy dönt, ahol a végrehajtás történik.

A Bv. tv. 20. § (3) bekezdése alapján, ha a végrehajtásért felelős szerv szervezeti egységének vezetője kérelemre jár el, a kérelem benyújtásától számított harminc napon belül intézkedik, illetve dönt, kivéve, ha az ügy jellege soron kívüli elintézetést kíván.

Az elintézési határidőt a kérelem elbírálására – az (1) bekezdés szerint – jogosult indokolt esetben, írásban, egy alkalommal legfeljebb harminc nappal meghosszabbíthatja. Erről a kérelmezőt írásban értesíteni kell.

Az R. 7. § (2) bekezdése előírja, hogy a szervezeti egység vezetője a döntés vagy intézkedés (a továbbiakban együtt: döntés) esetén az elítéltet a panasz vagy az egyéb jogorvoslat megtételének jogáról tájékoztatja. Ha a döntés közzlése írásban történik, az a jogorvoslati jogra való felhívást is tartalmazza.

A Sopronkőhidai Fegyház és Börtön a panaszos kérelmének intézésére rendelkezésre álló határidőt nem vette figyelembe, a panaszost késedelmesen tájékoztatta a kérelmében hozott döntésről, illetve a határidőt nem hosszabbította meg.

4. Összegzés

Megállapítom, hogy a Pálbalmi Országos Büntetés-végrehajtási Intézet a fogvatartott által ügyészi meghallgatásra előterjesztett kérelem FANY rendszerben való rögzítésének elmulasztásával, a panaszos elhelyezésénél a zárakák felszerelésére vonatkozó előírás figyelmen kívül hagyásával, a Márianosztrai Fegyház és Börtön a csomagok méretének magasabb jogszabályba ütköző meghatározásával, a Sopronkőhidai Fegyház és Börtön pedig a kérelmek elbírálására rendelkezésre álló határidők be nem tartásával visszásságot okozott a jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményével, valamint a tisztességes eljáráshoz fűződő joggal összefüggésben.

A panaszos egészségi ellátásával, fogvatartása rendjével és biztonságával kapcsolatos kifogásait nem tartottam megalapozottnak, ezekkel összefüggésben alapvető jogainak sérelmét nem észleltem. A vele szemben esetleg alkalmazott szigorúbb rendelkezések a vonatkozó jogszabályi előírásoknak, illetve az arányosság és a fokozatosság elvének megfeleltek. Leveleinek elkeveredését pedig ombudsmani eszközökkel nem lehetett tisztázni, így e tekintetben is mellőztem alapvető joggal összefüggő visszásság megállapítását.

A jelentésemben feltárt mulasztások ellenére, különös figyelemmel arra, hogy a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoka megkeresésem alapján intézkedett a feltárt hiányosságokhoz vezető okok kivizsgálására és a hiányosságok megszüntetésére, *külön intézkedést nem kezdeményeztem.*

Budapest, 2016. szeptember

Székely László sk.